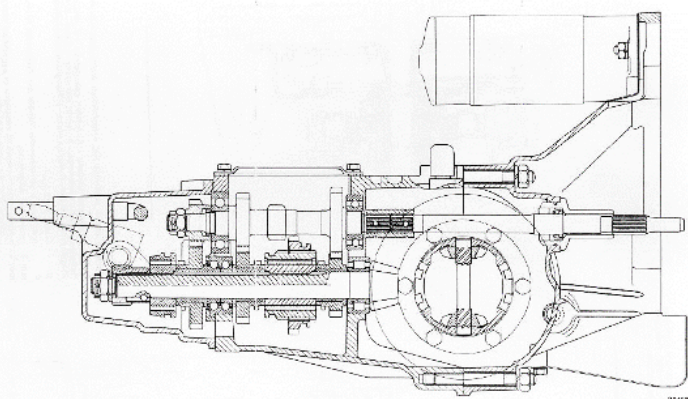

PREDELAVA MENJALNIKA FIAT 500 F LETNIK 1968

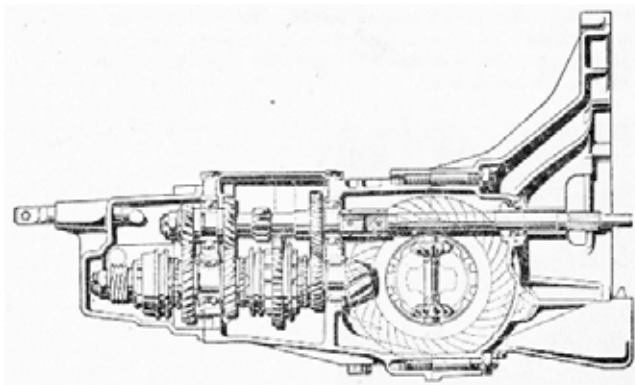
Ivo Krnel - Adria Classic Koper

Malo sem kolebal ali je primerno, da napišem v bilten ali ne. S predelavo, ki sem jo opravil na menjalniku Fiat 500, gre za degradacijo avtentičnosti starodobnika. Odločitev o predelavi je pač v presoji vsakega posameznika. V svoje opravičilo bom dodal, da sem imel doma dva menjalnika Fiat 500 F in sem si lahko privoščil predelavo enega v sinhronizirano izvedbo. Tako en originalni menjalnik ostaja za moje zanamce, da ga lahko ponovno vgradijo, se preizkusijo v prestavljanju prestav z »med gasom« in vrnejo avtentičnost vozilu. Kot strojnika me je bolelo v ušesih, ko je zaradi neprilagojene hitrosti med zobniki pri menjavi prestav močno zaškrtalo v menjalniku. Kot sovoznik sem ob eni od voženj s starodobnikom sklenil, da poskusim to uničevanje menjalnika preprečiti.

Model Fiat 500 z dvocilindričnim zračno hlajenim motorjem je Fiat začel izdelovati leta 1957. Vsi modeli do leta 1972 so bili opremljeni s štiristopenjskimi nesinhroniziranimi menjalniki. Šele nov model 500 R je imel ob večji prostornini motorja tudi sinhroniziran menjalnik. Enak pogonski sklop se je nato od leta 1972 vgrajeval v model 126, ki so ga potem po Fiatovi licenci izdelovali tudi na Poljskem.

MENJALNIK FIAT 500

MENJALNIK FIAT 500 R-126

Pravijo »poskusiti ni greh«. Na odpadu sem našel menjalnik od Fiata 126 P (enak je kot od Fiata 500 R) in si naivno mislil »namesto menjalnika od 500 F vgradim sinhroniziranega od Fiata 126 P«. Na moje razočaranje ob pranju menjalnika ugotovim, da se zaganjač nahaja na drugem mestu, in sicer na strani pritrdilnega zvona in ne na vrhu kot pri 500 F. Pri Fiatu so to spremenili, da so povečali prostor za zadnje sedeže. Kljub komentarjem ožje družine, da če res nimam bolj pametnega dela kot da izgubljam čas s staro šaro, nisem odnehal.

Nadaljevalsem razstavljanje obeh menjalnikov in ugotovil, da je zvon (ohišje menjalnika, ki povezuje menjalnik z motorjem) od menjalnika 126 P dimenzijsko identičen kot zvon menjalnika 500 F, razlikujeta se le v legi odprtine za zaganja. S tem sem rešil prvo težavo, sledila je nova – spiralni stožčasti pastorek izstopne gredi menjalnika (pignone) ni nalegal na zobati venec diferenciala (corona). In spet presenečenje – zobati venec diferenciala 126 P z izvrtinami in nalegi idealno sede v diferencial 500 F.

Tako, da na kratko razložim: na sinhronizirani menjalnik 126 P oz. 500 R paše vsak zvon od nesinhroniziranih menjalnikov 500 in ga je možno pritrditi na vsak motor Fiata

500 (od leta 1957 do 1972). Razen menjave zvona je pri predelavi potrebno zamenjati še zobati venec diferenciala, in sicer zobati venec, ki je v paru s pastorkom iz menjalnika od 126 P oz. od 500 R, premontiramo na diferencial menjalnika od Fiat 500. To pa zato, ker so polosovine od Fiata 126 P oz. od 500 R daljše in debelejše od modelov Fiat 500 do leta 1972 in jih ni možno enostavno zamenjati med seboj, ker drsniki križev ne pašejo. Malo komplicirano napisano, vendar ko imaš kose menjalnika na mizi, se da sestavit. Precej zahtevno je le prilagajanje pastorka na zobati venec. Da ne bi prišlo do loma zob je potrebno zagotoviti pravilno naleganje po celotnem boku zob. V ta namen je nujna nastavitev ležajev diferenciala in po potrebi tudi osna nastavitev pastorka z vstavljanjem distančnih podložk. Kontrolo naleganja sem izvajal z uporabo belila za pisavo. Ker pa za kontrolo naleganja ne sme biti montiran zvon, sem prirobnice ležajev povezal s spono (desna slika spodaj), da sem zagotovil pravilen naleg ležajev.

Sledila je montaža zvona na menjalnik ob uporabi tesnilnega gela (brez tesnila), polnjenje z oljem, pritrditev na motor in nastavitev sklopke.

Boljša varianta je, da celotno vsebino menjalnika 126 P oz. 500 R premontiramo v ohišje 500 F in opravimo predelave na diferencialu kot je opisano zgoraj. V tem primeru je malo več dela, je pa manj možnosti, da bi na spojih ohišja puščalo olje.

Predelani nesinhronizirani menjalnik od Fiata 500 v sinhronizirano izvedbo deluje brez pripomb in voznik, ki nima prakse z »med gasom«, lahko uživa v vožnji.

RAZSTAVLJEN MENJALNIK

SPONA ZA PRITRDITEV LEŽAJEV